

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O SPOLJNOTRGOVINSKOM POSLOVANJU

Član 1.

U Zakonu o spoljnotrgovinskom poslovanju („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), član 3. menja se i glasi:

„Član 3.

Domaće lice, u smislu ovog zakona je, pravno lice, ogranak domaćeg i stranog pravnog lica i preduzetnik koji imaju sedište, odnosno koji su registrovani u Republici Srbiji, kao i fizičko lice koje ima prebivalište u Republici Srbiji, osim fizičkog lica koje ima prebivalište, odnosno boravište van Republike Srbije duže od godinu dana.

Strano lice, u smislu ovog zakona, je svako lice koje nije navedeno u stavu 1. ovog člana.”

Član 2.

Naziv iznad člana 4. i član 4. brišu se.

Član 3.

Naziv iznad člana 5. i član 5. menjaju se i glase:

„Sloboda spoljnotrgovinskog prometa robom

Član 5.

Spoljnotrgovinski promet robom je slobodan i može se ograničiti samo u skladu sa odredbama ovog zakona.

Domaća i strana pravna lica, njihovi ogranci, kao i preduzetnici, stiču pravo i obavljaju spoljnotrgovinski promet robom pod jednakim uslovima.

Predstavništvo stranog pravnog lica obavlja poslove vezane za spoljnotrgovinsko poslovanje u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Domaća i strana fizička lica imaju ista prava u spoljnotrgovinskom prometu robom i taj promet obavljaju isključivo za sopstvene potrebe.

Državni organi, verske, sportske, humanitarne i ostale organizacije spoljnotrgovinski promet robom obavljaju isključivo za sopstvene potrebe.”

Član 4.

U članu 6. stav 1. reči: „je primena najpovoljnijih uslova” zamenjuju se rečima: „se primenjuje”, a reč: „zemljom” zamenjuje se rečima: „državom ili carinskom teritorijom”.

Posle stava 1. dodaju se st. 2. i 3, koji glase:

„Tretman najpovlašćenije nacije u odnosu na robu, u smislu ovog zakona, podrazumeva da se sve prednosti, pogodnosti, povlastice ili izuzeća koje Republika

Srbija odobri bilo kojoj robi poreklom iz ili koja je namenjena drugoj državi ili carinskoj teritoriji, odmah i bez odlaganja odobravaju istoj ili sličnoj robi poreklom iz ili koja je namenjena bilo kojoj državi ili carinskoj teritoriji.

Tretman najpovlašćenije nacije u odnosu na usluge, u smislu ovog zakona, podrazumeva tretman usluga i pružaoca usluga, koji potiču iz jedne države ili carinske teritorije, koji nije nepovoljniji od tretmana sličnih usluga i pružaoca sličnih usluga iz bilo koje druge države ili carinske teritorije.”

U dosadašnjem stavu 2. koji postaje stav 4. reči: „Najpovoljniji uslovi iz stava 1. ovog člana ne uključuju” zamenjuju se rečima: „Tretman najpovlašćenije nacije ne uključuje.”

Član 5.

U članu 7. posle stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3, koji glase:

„Nacionalni tretman u odnosu na usluge, u smislu ovog zakona, podrazumeva da sve mere koje utiču na usluge koje potiču iz druge države ili carinske teritorije, kao i na pružaoce usluga iz druge države ili carinske teritorije, ne mogu biti nepovoljnije od mera koje se primenjuju na slične domaće usluge ili na domaće pružaoce usluga.

Usluge koje potiču iz druge države ili carinske teritorije, kao i pružaoci usluga iz druge države ili carinske teritorije, uživaju nacionalni tretman na osnovu međunarodnog sporazuma.”

Dosadašnji stav 2. postaje stav 4.

Član 6.

Član 11. menja se i glasi:

„Član 11.

Odredbe ovog zakona neće se tumačiti tako da sprečavaju uvođenje ili primenu mera koje utiču na spoljnotrgovinski promet robom, ukoliko se ove mere ne primenjuju tako da čine proizvoljnu ili neopravdanu diskriminaciju među državama, odnosno carinskim teritorijama gde su na snazi isti uslovi ili kao prikriveno ograničavanje međunarodne trgovine i ako se ove mere:

- 1) uvode ili primenjuju u cilju neophodne zaštite javnog morala,
- 2) uvode ili primenjuju u cilju neophodne zaštite života i zdravlja ljudi, životinja ili biljaka,
- 3) odnose na uvoz ili izvoz zlata ili srebra,
- 4) uvode ili primenjuju kao neophodne da obezbede usaglašenost sa propisima koji nisu u suprotnosti sa odredbama sporazuma STO, uključujući primenu carinskih propisa, propisa kojima se uređuje zaštita patenata, žigova i autorskih prava, kao i sprečavanje dovođenja u zabludu,
- 5) odnose na proizvode izrađene u zatvorima,
- 6) uvode u cilju zaštite umetničkog, istorijskog ili arheološkog blaga,
- 7) odnose na zaštitu neobnovljivih prirodnih bogatstava, ako se te mere primenjuju uporedo sa ograničenjem domaće proizvodnje ili potrošnje,
- 8) preduzimaju u cilju poštovanja obaveza iz međunarodnog robnog sporazuma koji je u saglasnosti sa kriterijumima podnetim članicama STO ili koji je podnet članicama STO, a članice STO nisu imale primedaba,

9) odnose na ograničavanje izvoza sirovina proizvedenih u Republici Srbiji i potrebnih da se domaćoj prerađivačkoj industriji obezbede neophodne količine tih sirovina u periodima kada se domaća cena održava na nivou ispod svetske cene po odluci Vlade u okviru stabilizacije tržišta te robe, pod uslovom da to ograničavanje nema za posledicu povećanje izvoza ili zaštite za tu domaću industriju i da se tom merom ne vrši nikakva diskriminacija,

10) uvode ili primenjuju zbog nestašice proizvoda (opšte ili lokalne) kako bi se ti proizvodi pribavili ili raspodelili, pod uslovom da sve države imaju pravo na pravičan udeo u snabdevanju ovim proizvodima i da se takve mere ukidaju kada prestanu da postoje razlozi zbog kojih su uvedene, ili

11) uvode ili primenjuju u cilju zaštite bezbednosti ako se:

- odnose na fisione materijale ili materijale od kojih oni potiču,
- odnose na promet oružja, municije i sredstava za vođenje rata, kao i na promet druge robe i materijala koji se vrši posredno ili neposredno za potrebe snabdevanja oružanih snaga,
- preduzimaju u vreme rata ili drugih vanrednih situacija u međunarodnim odnosima, ili
- uvode ili primenjuju u cilju ispunjavanja obaveza iz Povelje Ujedinjenih nacija u smislu održavanja međunarodnog mira i bezbednosti.”

Član 7.

U članu 14. stav 1. posle reči: „Mere” dodaju se reči: „i bliže uslove za primenu mera”.

Stav 2. briše se.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 2.

Član 8.

Član 17. stav 3. menja se i glasi:

„Tranzit robe je prelazak robe preko carinske teritorije Republike Srbije, u skladu sa carinskim propisima Republike Srbije.”

Član 9.

Član 19. menja se i glasi:

„Član 19.

Kvantitativno ograničenje uvoza može da se uvede radi:

- 1) zaštite od prekomernog uvoza u skladu sa članom 34. ovog zakona, ili
- 2) zaštite platnog bilansa u skladu sa čl. 35, 36. i 36a ovog zakona.

Kvantitativno ograničenje izvoza može da se uvede privremeno, u cilju sprečavanja kritične nestašice osnovnih proizvoda ili radi ublažavanja posledica takve nestašice u Republici Srbiji.

Kvantitativna ograničenja uvoza i izvoza mogu da se uvedu:

- 1) u slučajevima predviđenim članom 11. ovog zakona, ili
- 2) radi primene normi ili propisa o klasifikaciji, rangiranju ili plasiranju robe u međunarodnoj trgovini.

Vlada, na predlog ministarstva, uvodi kvantitativna ograničenja iz st. 1. i 2. ovog člana, a na predlog ministarstva ili drugog nadležnog organa - kvantitativna ograničenja iz stava 3. ovog člana.”

Član 10.

U članu 20. stav 1. posle reči „Ministarstvo” stavlja se zapeta i dodaju reči: „odnosno drugi nadležni organ”.

Stav 2. menja se i glasi:

„Kvote se raspodeljuju:

1) izdavanjem dozvola na neautomatski način za uvoz, odnosno izvoz dodeljene kvote,

2) otpisivanjem od strane nadležnog carinskog organa, u momentu carinjenja robe, prema redosledu prihvatanja carinske deklaracije .”

U stavu 4. reči: „šest meseci” zamenjuju se rečima: „godinu dana”.

U stavu 6. reč: „propisanim” briše se, posle reči: „uslovima” dodaju se reči: „utvrđenim propisom o uvođenju kvantitativnog ograničenja, odnosno aktom o dodeli kvote,” a posle reči: „ministarstvo” stavlja se zapeta i dodaju reči: „odnosno drugi nadležni organ”.

Član 11.

U članu 21. stav 3. menja se i glasi:

„Automatsko izdavanje dozvole je izdavanje dozvole kada se zahtev odobrava u svim slučajevima uz podnetu propisanu dokumentaciju.”

Član 12.

U članu 23. stav 2. briše se.

Posle dosadašnjeg stava 3. koji postaje stav 2. dodaju se novi st. 3, 4, 5. i 6, koji glase:

„Propis iz člana 14. stav 1. ovog zakona kojim se utvrđuje izdavanje uvozne dozvole, kao i propis kojim se utvrđuju izuzeća, odstupanja ili izmene uslova za izdavanje uvozne dozvole, odnosno spisak robe koja se uvozi na osnovu dozvole, objavljuje se kad god je to moguće 21 dan pre dana početka njegove primene.

Propisom iz stava 3. ovog člana kojim se utvrđuju izuzeća od obaveze pribavljanja dozvole, obavezno se utvrđuju i kriterijumi za ta izuzeća, način podnošenja zahteva za ta izuzeća, kao i način odlučivanja o zahtevu za izuzeće.

Način podnošenja zahteva za izdavanje dozvole, za izmenu, odnosno produženje dozvole, propisuje se tako da bude što jednostavniji.

Zahtev za izdavanje dozvole podnosi se jednom organu, a izuzetno, u slučaju kada je neophodno, dostavlja se najviše u tri organa.”

U dosadašnjem stavu 4. koji postaje stav 7. reči: „može da propiše” zamenjuju se rečju: „propisuje”.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 2, a dosadašnji stav 4. postaje stav 7.

Član 13.

U članu 26. stav 1. briše se.

Dosadašnji stav 2. koji postaje stav 1. menja se i glasi:

„Tehnički propis, u smislu zakona kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, može se primeniti na uvoz robe, a njegova primena ne može imati za posledicu dodatno ograničenje uvoza.”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 2.

Član 14.

U članu 34. stav 1. briše se.

U dosadašnjem stavu 3. koji postaje stav 2. broj: „2.” zamenjuje se brojem: „1.”.

Dosadašnji st. 2, 3. i 4. postaju st. 1, 2. i 3.

Član 15.

Član 35. menja se i glasi:

„Član 35.

Mera za zaštitu ravnoteže platnog bilansa može da se uvede ako je neophodno da se:

1) zaustavi znatno opadanje deviznih rezervi ili spreči neposredna opasnost od znatnijeg opadanja deviznih rezervi, ili

2) uvećaju veoma niske devizne rezerve.

Radi zaštite ravnoteže platnog bilansa mogu se uvesti mere zasnovane na ceni, u skladu sa zakonom.

Mere zasnovane na ceni obuhvataju uvozne dažbine, zahteve za polaganjem uvoznog depozita i druge trgovinske mere koje utiču na cenu uvezene robe.”

Član 16.

Naslov iznad člana 36. briše se, a član 36. zamenjuje se čl.36. i 36a, koji glase:

„Član 36.

Izuzetno od člana 35. ovog zakona, Vlada, na predlog ministarstva i na osnovu podataka i mišljenja dobijenih od Narodne banke Srbije, može da ograniči količinu i vrednost uvoza radi zaštite platnog bilansa, ako mere zasnovane na ceni ne mogu da zaustave naglo pogoršanje platnog bilansa.

Predlog iz stava 1. ovog člana mora da sadrži obrazloženje razloga zbog kojih mere zasnovane na ceni ne rešavaju platnobilansnu situaciju.

Član 36a

Mere za zaštitu ravnoteže platnog bilansa primenjuju se samo u meri koja je opravdana pod uslovima navedenim u članu 35. ovog zakona, a stepen mera će se postepeno smanjivati sa poboljšavanjem platnog bilansa.

Kriterijumi za određivanje proizvoda koji podležu merama za zaštitu ravnoteže platnog bilansa moraju biti obrazloženi.

Određeni osnovni proizvodi mogu se izuzeti od primene mera za zaštitu ravnoteže platnog bilansa.

Mere za zaštitu ravnoteže platnog bilansa ne mogu da se uvedu ni da se primene radi zaštite domaćih proizvođača.

Vlada propisuje bliže uslove za primenu mera za zaštitu ravnoteže platnog bilansa na predlog nadležnog ministarstva, odnosno Narodne banke Srbije, u skladu sa zakonom”

Član 17.

U članu 37. stav 2. reč: „propisuje” zamenjuje se rečima: „može da propiše”.

Član 18.

Naslov iznad člana 41. i član 41. brišu se.

Član 19.

U članu 47. stav 1. reči: „od 25.000 do 250.000 dinara” zamenjuju se rečima: „od 100.000 do 1.000.000 dinara”.

U stavu 2. reči: „od 2.500 do 25.000 dinara ”zamenjuju se rečima: „od 10.000 do 100.000 dinara”, a posle reči: „člana” dodaju se reči: „preduzetnik, odnosno”.

Član 20.

U članu 48. stav 1. reči: „od 25.000 do 250.000 dinara” zamenjuju se rečima: „od 100.000 do 1.000.000 dinara”, a reč: „donetih” zamenjuje se rečju: „izdate”.

U stavu 2. reči: „od 2.500 do 25.000 dinara ”zamenjuju se rečima: „od 10.000 do 100.000 dinara”, a posle reči: „člana” dodaju se reči: „preduzetnik, fizičko lice, odnosno”.

Član 21.

Posle člana 48. dodaje se član 48a, koji glasi:

„Član 48a

Novčanom kaznom od 100.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako u zahtevu, odnosno dokumentaciji iz člana 23. ovog zakona da netačne podatke.

Novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana preduzetnik, fizičko lice, odnosno odgovorno lice u pravnom licu.

Ukoliko je prekršaj iz stava 1. ovog člana učinjen bez namere obmanjivanja ili grubog nemara, učiniocu se može izreći opomena.”

Član 22.

U članu 49. stav 1. reči: „od 25.000 do 250.000 dinara” zamenjuju se rečima: „od 100.000 do 1.000.000 dinara”.

U stavu 2. reči: „od 2.500 do 25.000 dinara” zamenjuju se rečima: „od 10.000 do 100.000 dinara”, a posle reči: „člana” dodaju se reči: „preduzetnik, odnosno”.

Član 23.

U članu 50. stav 1. reči; „od 25.000 do 250.000 dinara ” zamenjuju se rečima: „od 100.000 do 1.000.000 dinara,” a posle reči: „evidentiranja” dodaju se reči: „i izveštavanja” a posle reči: „članom 40. stav 1.” brišu reči: „i članom 41. st. 1. i 3.”

U stavu 2. reči: „od 2.500 do 25.000 dinara” zamenjuju se rečima: „od 10.000 do 100.000 dinara”, a posle reči: „člana” dodaju se reči: „preduzetnik, odnosno”.

Član 24.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1.februara 2012.godine.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. stav 1. tačka 6. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, „sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti” i „ekonomske odnose sa inostranstvom”.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Evropska komisija je, u okviru procesa pristupanja Republike Srbije Svetskoj trgovinskoj organizaciji (u daljem tekstu: STO), dala sugestije da pojedine kategorije u tekstu Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), treba preciznije definisati. Sugestije za unapređenje teksta zakona, sa ciljem njegovog potpunog usaglašavanja sa zahtevima STO, dale su i druge članice ove organizacije (SAD).

Pored toga, Jedinica za sprovođenje sveobuhvatne reforme propisa je preporučila izmenu pojedinih odredbi tog zakona, u cilju realizacije programa „giljotine propisa”.

Najzad, u toku donošenja podzakonskih akata za primenu važećeg Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju uočeno je da je potrebno izvršiti određena prilagođavanja zakonskih rešenja, kako bi oblast izdavanja dozvola za uvoz, izvoz i tranzit robe bila u potpunosti usaglašena sa pravilima i principima STO, a prevashodno sa Sporazumom STO o procedurama za izdavanje uvoznih dozvola.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINIH REŠENJA

U vezi sa čl. 1. do 3. kojim se menjaju čl. 3. do 5. Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju (u daljem tekstu: ZSTP), a koji se odnose na prava lica na bavljenje spoljnom trgovinom, bilo je dosta komentara i pitanja koja su pokrenuta na sastancima Radne grupe za pristupanje Republike Srbije STO. Članice STO zahtevaju eksplicitno pružanje istih prava stranim licima (licima koja nemaju prebivalište ili sedište u Srbiji) za bavljenje spoljnotrgovinskim poslovanjem kao što ih imaju domaća lica.

Članom 1. kojim se menja član 3. ZSTP, u definiciji lica u spoljnotrgovinskom poslovanju uključuju se i ogranci domaćih i stranih pravnih lica, pored već obuhvaćenih pravnih lica, preduzetnika i fizičkih lica. Članom 3. kojim se menja član 5. ZSTP, u skladu sa preporukom EK, precizirano je da se isti tretman daje domaćim i stranim licima, kako bi se obezbedilo poštovanje principa nediskriminacije. Predstavništvima stranih pravnih lica omogućava se obavljanje poslova u vezi sa spoljnotrgovinskim poslovanjem u skladu sa njihovom poslovnom sposobnošću, propisanom zakonom kojim se uređuju privredna društva. Takođe, domaćim i stranim fizičkim licima pružaju se ista prava u spoljnotrgovinskom prometu robom, u kom mogu učestvovati samo za sopstvene potrebe.

Članom 2. briše član 4. ZSTP, kojim je bila definisana pravna i poslovna sposobnost ogranka i predstavništva, jer je ova materija uređena novim Zakonom o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, broj 36/11).

Članom 4. kojim se menja član 6. ZSTP, dodaju se definicije tretmana najpovlašćenije nacije u odnosu na robu i usluge, a u skladu sa odredbama Opšteg

sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. godine (u daljem tekstu: GATT) i Opšteg sporazuma STO o trgovini uslugama.

Članom 5. kojim se menja član 7. ZSTP tako što se dodaje definicija nacionalnog tretmana u odnosu na usluge, u skladu sa odredbama Opšteg sporazuma STO o trgovini uslugama. Takođe se propisuje da se nacionalni tretman daje uslugama iz druge države ili carinske teritorije, kao i stranim pružaocima uslugama, na osnovu međunarodnog sporazuma.

Članom 6. izvršene su izmene člana 11. ZSTP kako bi se taj član, koji reguliše izuzetke od principa slobode spoljnotrgovinskog poslovanja, u potpunosti usaglasio sa opštim izuzecima sadržanim u članu XX GATT-a i izuzecima iz bezbednosnih razloga sadržanim u članu XXI GATT-a. Naime, članice STO su imale primedbu da ZSTP nije u potpunosti usklađen sa ovim članovima GATT-a i preporučile što približnije prenošenje teksta tih članova u član 11. ZSTP.

Članom 7. dopunjen je član 14. ZSTP, kako bi se predvidelo da postupak i uslovi za primenu mere koja utiče na spoljnotrgovinsko poslovanje moraju biti propisani u odgovarajućem aktu Vlade. Ovakva odredba neophodna je radi usaglašavanja sa zahtevima transparentnosti sadržanim u odgovarajućim sporazumima STO.

Članom 8. menja se definicija „tranzita“ u članu 17. stav 3. ZSTP i precizira da tranzit podrazumeva prelazak robe preko teritorije Republike Srbije, u skladu sa carinskim propisima.

Članom 9. menja se član 19. ZSTP kako bi se jasnije definisala primena kvantitativnih ograničenja i, na predlog EK, u ovaj član je dodato da se kvantitativna ograničenja mogu uvoditi i u slučajevima predviđenim članom 11. ZSTP. Takođe je razgraničeno na čiji predlog se uvode kvantitativna ograničenja, odnosno kada, pored ministarstva, predlog za njihovo uvođenje podnose i drugi nadležni organi.

Članom 10. menja se član 20. ZSTP, tako što se st. 1. i 6. dopunjuju rečima „odnosno drugi nadležni organ“ kako bi se uskladili sa izmenama člana 19. ZSTP, odnosno sa novom odredbom da i drugi nadležni organ može predložiti Vladi uvođenje kvantitativnog ograničenja. Bilo je potrebno da se i drugom nadležnom organu, za te slučajeve, ostavi mogućnost da raspodeljuje kvotu podnosiocima zahteva, kao i da stavi van snage akt o dodeli kvote kada se krše propisani uslovi.

Članom 10. menja se član 20. ZSTP, u stavu 2. kako bi se, pored dodele kvota prema redosledu prijema zahteva, omogućila i raspodela kvota na drugi način (u proceduri istovremenog razmatranja zahteva podnetih u propisanom roku). Propisano je da se raspodela kvota može vršiti putem izdavanja neautomatskih dozvola za uvoz ili izvoz raspodeljene kvote, kao i prema redosledu prihvatanja carinske deklaracije (kvote se otpisuju od strane nadležnog carinskog organa u momentu carinjenja). Navedena izmena je u skladu sa propisima EU i pravilima STO.

Članom 10. menja se član 20. ZSTP, u stavu 4. tako što se daje mogućnost da se pri dodeli kvote ostavi rok od godinu dana za njeno iskorišćavanje, umesto dosadašnjeg maksimalnog perioda od šest meseci.

Članom 11. menja se član 21. ZSTP stav 3. gde se način automatskog izdavanja dozvole definiše na jasniji način, s obzirom da je bilo različitih tumačenja prethodne definicije. Automatsko izdavanje dozvole definiše se kao postupak koji podrazumeva da se zahtev za izdavanje dozvole odobrava u svim slučajevima, uz podnetu propisanu dokumentaciju.

Članom 12. se u članu 23. ZSTP briše stav 2. kao suvišan, s obzirom da se postupak i uslovi za izdavanje dozvole, uključujući i dokumentaciju koju je potrebno podneti uz zahtev, posebno propisuju za svaki pojedinačni sistem dozvole.

Članom 12. se u članu 23. dodaju se četiri nova stava da bi se naveli svi uslovi sadržani u relevantnim sporazumima STO. Propisuje se da postupci i uslovi za izdavanje uvoznih dozvola moraju biti objavljeni kad god je to moguće 21 dan pre početka njihove primene, ali u svakom slučaju moraju biti objavljeni pre nego što počne njihova primena. Takođe, dopunom člana 23. predviđena je obaveza nadležnim organima da način, odnosno postupke za podnošenje zahteva za izdavanje dozvole propišu tako da budu što jednostavniji, kao i da se podnosioci zahteva imaju obratiti samo jednom organu u vezi sa zahtevom (izuzetno može se predvideti obaveza da se obrate više od jednom, ali svakako ne više od tri organa, kao što je to predviđeno Sporazumom STO o procedurama za izdavanje uvoznih dozvola).

Članom 13. se u članu 26. ZSTP briše stav 1. jer su ciljevi tehničkih propisa sadržani u propisima o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti. Odredba da se tehnički propisi mogu primeniti na uvoz robe sadržana je u novom stavu 1. ovog člana. Iz ovog stava je brisano da se tehnički propis primenjuje „na sve proizvode, bez obzira na poreklo proizvoda”, jer je oblast tehničkih propisa predmet zakona kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti.

Članom 14. se u članu 34. ZSTP briše stav 1. u skladu sa preporukama EU, a radi potpunog usaglašavanja terminologije sa Sporazumom STO o zaštitnim merama.

Čl. 15. i 16. kojim se menjaju čl. 35. do 36. ZSTP i dodaje novi član 36a, kako bi se za potrebe zaštite ravnoteže platnog bilansa RS prevashodno predvidelo uvođenje mera zasnovanih na ceni, a ne kvantitativnog ograničenja uvoza, u skladu sa zahtevima STO, odnosno Dogovorom STO o platnobilansnim odredbama GATT-a iz 1994. godine.

Radi usaglašavanja sa zahtevima STO u oblasti mera za zaštitu platnog bilansa, odnosno pomenutog Dogovora, član 35. se menja kako bi se preciznije utvrdio pojam „mera zasnovanih na ceni”. Članom 36. propisano je da se kvantitativna ograničenja uvoza mogu uvesti samo ako mere zasnovane na ceni ne mogu da zaustave naglo pogoršanje platnog bilansa RS. Vlada može uvesti kvantitativno ograničenje za potrebe zaštite platnog bilansa na osnovu predloga ministarstva i podataka i mišljenja dobijenih od Narodne banke Srbije. Ovaj predlog mora sadržati obrazloženje o razlozima zbog kojih mere zasnovane na ceni nisu adekvatan instrument za rešavanje platno bilansne situacije, a za potrebe vođenja konsultacija i notifikacije članica STO po tom pitanju, što će biti obaveza RS kada pristupi STO. Iz istog razloga predviđeno je da predlog za uvođenje mere mora sadržati i kriterijume za određivanje proizvoda koji podležu ovim merama.

Novi član 36a sadrži principe i pravila za uvođenje i primenu mera za zaštitu ravnoteže platnog bilansa neophodne radi usaglašavanja sa zahtevima STO, a posebno sa Dogovorom STO o platnobilansnim odredbama GATT-a iz 1994. godine.

Članom 17. kojim se menja član 37. ZSTP stav 2. tako što se menja odredba da Vlada propisuje bliže uslove za plaćanje i naplatu u robi, odnosno uslugama i sada glasi da Vlada *može da propiše* ove uslove, da bi bilo jasno da propisivanje bližih uslova za kompenzacione poslove nije obaveza već samo mogućnost.

Članom 18. briše se član 41. ZSTP prema preporuci Jedinice za sprovođenje sveobuhvatne reforme propisa radi pojednostavljenja procedure, s obzirom da prema propisima NBS donetih na osnovu Zakona o deviznom poslovanju („Sl.glasnik RS”, br. 62/06 i 31/11), rezidenti imaju obavezu izveštavanja NBS o svim oblicima direktnih investicija.

Čl. 19. do 23. menjaju se čl. 47, 48, 49. i 50. u delu kaznene odredbe Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju, čime se propisuju novi iznosi novčanih kazni u skladu sa propisanim minimumom i maksimumom, a propisuju se kazne i za preduzetnika, odnosno fizičko lice kada je to potrebno.

Dodaje se novi član 48a kako bi se predvidele kazne za slučaj da se u pismenom zahtevu, odnosno dokumentaciji za izdavanje dozvole daju netačni podaci. Takođe se, u skladu sa zahtevima Sporazuma STO o procedurama za izdavanje uvoznih dozvola, propisuje da se za takav prekršaj učiniocu može izreći opomena ako je prekršaj učinjen bez grubog nemara ili namere obmanjivanja.

Članom 24. propisano je stupanje na snagu ovog Zakona, kao i početak primene 1. februara 2012. godine, radi istovremene primene sa ostalim povezanim propisima.

IV. SREDSTVA NEOPHODNA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti posebna sredstva u budžetu Republike.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Predloženim izmenama ZSTP izvršeno je unapređenje teksta zakona, sa ciljem njegovog potpunog usaglašavanja sa zahtevima Svetske trgovinske organizacije (STO), kao i sa preporukama Jedinice za sprovođenje sveobuhvatne reforme propisa (SRP).

- Predloženim zakonom izvršene su izmene radi usklađivanja sa pravilima i principima STO kao i preporukama EU.

U definiciju lica u spoljnotrgovinskom poslovanju uključeni su i ogranci domaćih i stranih pravnih lica, pored već obuhvaćenih pravnih lica, preduzetnika i fizičkih lica, kojima se daje jednako pravo na bavljenje spoljnotrgovinskim poslovanjem. U skladu sa preporukom EK, precizirano je da se isti tretman daje domaćim i stranim licima, kako bi se obezbedilo poštovanje principa nediskriminacije. Takođe, domaćim i stranim fizičkim licima pružaju se ista prava u spoljnotrgovinskom prometu robom, u kom mogu učestvovati samo za sopstvene potrebe. Definicije pravne i poslovne sposobnosti ogranka i predstavništva više nisu regulisane ovim zakonom jer je ta materija uređena novim Zakonom o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, broj 36/11).

Izuzeci od principa slobode spoljnotrgovinskog poslovanja, sada su u potpunosti usaglašeni sa opštim izuzecima sadržanim u članu XX GATT-a iz 1994 i izuzecima iz bezbednosnih razloga sadržanim u članu XXI GATT-a iz 1994.

U cilju usaglašavanja sa zahtevima transparentnosti izmenama je predviđeno da postupak i uslovi za primenu mera koja utiče na spoljnotrgovinsko poslovanje moraju biti propisani u odgovarajućem aktu i objavljeni u „Službenom glasniku RS”.

Izmenjene su i odredbe o slučajevima kada se mogu uvoditi kvantitativna ograničenja uvoza i izvoza kako bi se u potpunosti uskladile sa zahtevima STO i precizirano je da predlog Vladi za uvođenje kvantitativnih ograničenja, pored ministarstva, podnose i drugi državni organi u skladu sa svojom nadležnošću. Takođe je pri dodeli kvote rok za njeno ikorišćavanje produžen sa šest meseci na godinu dana, što predstavlja poboljšanje komercijalnih uslova poslovanja.

Izmenjena je definicija „tranzita” i automatskog izdavanja dozvola, a ZSTP je dopunjen definicijama tretmana najpovlašćenije nacije i nacionalnog tretmana u oblasti usluga, kako bi ovi pojmovi bili jasniji i precizniji.

U smislu usaglašavanja sa pravilima i principima STO, izmenama i dopunama ZSTP predviđena je obaveza nadležnim organima da proceduru za izdavanje dozvole propišu tako da bude što jednostavnija, kao i da se podnosioci zahteva imaju obratiti samo jednom organu u vezi sa zahtevom, ali svakako ne više od tri organa.

U skladu sa zahtevima STO izmenjen je član ZSTP koji reguliše mere za zaštitu platnog bilansa RS tako da je precizirano da se mere u smislu kvantitativnog ograničenja, a za koje je nadležno Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja, mogu uvesti samo izuzetno i to samo ako mere zasnovane na ceni ne mogu da zaustave naglo pogoršanje platnog bilansa RS.

- U cilju realizacije programa „giljotine propisa” Jedinica za sprovođenje sveobuhvatne reforme propisa je preporučila izmenu pojedinih odredbi ZSTP.

Prema preporuci Jedinice za sprovođenje sveobuhvatne reforme propisa izbrisan je član ZSTP koji se odnosio na evidentiranje direktnih ulaganja u inostranstvu, a u cilju pojednostavljenja poslovanja za domaće privredne subjekte.

- Najzad, u toku primene ZSTP i donošenja podzakonskih akata za njegovu primenu uočeno je da je potrebno izvršiti određena prilagođavanja zakonskih rešenja i preciziranja termina.

S obzirom da je oblast tehničkih propisa predmet zakona kojim se uređuju tehnički zahtevi za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, u ZSTP je u delu koji reguliše da se tehnički propisi mogu primeniti na uvoz robe, izbrisan da se tehnički propis primenjuje „na sve proizvode, bez obzira na poreklo proizvoda”, a terminologija je usklađena sa propisima o tehničkim zahtevima za proizvode.

U ZSTP je izvršena izmena i u delu koji se odnosi na kompenzacione poslove - tako što je precizirano da Vlada *može da propiše* bliže uslove za plaćanje i naplatu u robi, odnosno uslugama, kako bi se naglasilo da je to samo mogućnost a ne i obaveza.

Izmene su izvršene i u delu kaznenih odredbi ZSTP, gde su sada propisane kazne i za preduzetnika, odnosno fizičko lice kada je to potrebno, a iznosi novčanih kazni usklađeni su sa propisanim minimumom, odnosno maksimumom.

1. Na koga će i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Prioritetni cilj izmena i dopuna ZSTP je usklađivanje sa pravilima i principima Svetske trgovinske organizacije kako bi se obezbedili uslovi za pristupanje Republike Srbije toj organizaciji u što kraćem roku.

Izmene i dopune ZSTP imaće pozitivan uticaj na domaća i strana lica, učesnike u spoljnotrgovinskom poslovanju. Pojednostavljuvanjem procedura, obezbeđivanjem veće transparentnosti u sprovođenju procedura za izdavanje dozvola i preciznijim definisanjem termina i instituta, kao i detaljnijim utvrđivanjem principa spoljnotrgovinskog poslovanja, stvaraju se uslovi za stabilnije i sigurnije spoljnotrgovinsko poslovanje.

2. Kakve troškove će primena zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Primena Zakona neće stvoriti dodatne troškove građanima i privredi.

3. Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Primena Zakona neće stvoriti dodatne troškove građanima i privredi.

4. Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

S obzirom da se Zakonom vrši dalje pojednostavljivanje spoljnotrgovinskih procedura, kao i usaglašavnje sa procedurama i kategorijama u trgovini koje su prihvatile i primenjuju sve članice STO, olakšani uslovi trgovine ohrabriće stvaranje novih učesnika na tržištu i uticaće na jačanje tržišne konkurencije.

5. Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da se izjasne o zakonu?

Ovaj zakon je u postupku pripreme dostavljen nadležnim ministarstvima kao i Kancelariji za evropske integracije a uzete su u obzir i inicijative Jedinice za sveobuhvatnu reformu propisa. Istovremeno, održano je više prezentacija Zakona zainteresovanim privrednim subjektima, među kojima i prezentacija u Privrednoj komori Beograda. Privredni subjekti su aktivno učestvovali u raspravi i dostavili svoje predloge Ministarstvu ekonomije i regionalnog razvoja, u pisanoj formi. Takođe, Predlog zakona je dostavljen i članicama STO, čiji su komentari i sugestije uzeti u obzir prilikom izrade Zakona.

6. Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem zakona namerava?

Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja, kao obrađivač zakona, koordiniraće aktivnosti sa nadležnim organima, kako bi se obezbedila pravilna primena zakona u celini (Ministarstvo finansija, Uprava carine, NBS).